

PREKMURSKI GLASNIK

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
v MURSKI SOBOTI, Lendavska ulica št. 61.
OGLASI STANEJO ZA 1 mm VIŠINE
in 80 mm ŠIRINE 1 K 50 v.

Neodvisen političen tednik.

IZHAJA VSAKO NEDELJO

VELJA PO POŠTI 10 K ZA ČAS DO KONCA
LETA 1920. — VSE ŠTEVILKE OD PRVE
ŠTEV. PA DO KONCA LETA STANEJO 25 K.
Posamezna številka velja 1 krono.

Dr. Irgolič — M. Sobota.

Pomurje.

V zánjem časi se pogostoma pojavlja zgučavanje od prekmurske autonomije, z druge strani, sicer bolj ponižno, se pa oglašajo gornjeradgonci s željov, naj se njim pripusti k vküpdelovanji s Prekmurci. Te članek ima namen preiskovati, ktera od obeh stranj je právo zadela.

Či pogledamo na zemljevid, vidimo med goriškim delom Prekmurja na severni in slovenskimi gorici na jugu, lepo, enotno zaokroženo ravnino, obstoječo po starih nazivih iz rodovitnoga murskoga in prekmurskoga polja, trávníkov in logov. Či bi té ravnine ne delila reka Mura, túdi ne bi nikdár bilo Prekmurcov niti Muro-poljcev, temveč bi se cela ravnina od nikdaj enotno imenüvala in ljudstvo na njej enotno živelo. Mura sama ob sebi nej bila nikdár nepremostljiva naravna ovira skupnega življenja pač pa politična, dokéč je pripadno severni tál k madžarski državi. To nenaravno stánje je poprávila mirovna konferencia, zravnatí pa ga more slovenska uprava. Dnes, kda je severni tál murskoga polja z Goriško končnovaljavno prikapčeno k Jugosláviji, je postalo razločanje med Prekmurci in Muropoljci odvišno.

Naravna oblika pokrajin je odločilnoga

poména za politično in gospodársko življenje prebivalcov, ka se je vidlo na Koroškem, gdé bi nikdár nej spadno plebiscit v hasek Austriji, či bi Koroška nej bila tálana od sesterskih pokrajin, Spodnje Štajerske in Kranjske od visikih gorah, posebno po Karavankah.

Ker je zdaj naravna oblika Murskoga polja enotna, more se op naravnih zákonih zákonih ravnati po tisti túdi politično in gospodársko življenje.

Vsaka naravna enota ima túdi svoje naravno središče in zopet nam povej zemljevid, da tvori središče murskoga polja Murska Sobota, s posebnim ozirom na Goriško. Iz toga sledi, da se more vse politično in gospodársko življenje osredočiti edino li v Murski Soboti. To pride itak samou od sébe, kak hitro premágamo naravno oviro, to se pravi preskrbimo varne prehode prek reko Muro. Eden ali dva mosta, poprava cest in brodov, železniška zvéze med M. Soboto in Orinožom čez Ljutomer ali naravnost z Mariborom čez Šent Lenart, v tem hipi preminejo Prekmurci in Muropoljci in nastánejo iz njih Pomurci, enoga pleména, jezika in stremljenja. V tem tiči cela uganka za dobrobit Pomurcev!

V trpljenji so se že najšši Pomurci, od šterimao je nemogoči promet prek

Radgone in Špilja in so vsi gospodársko odrezani od domovine in hüdi kvárni!

Na tem mestu si pisec etoga članka drzne izreči svojo skromno mnenje, da mestece D. Lendava z okolico, ob glávni cesti nekako do Hotize, ne more sprejeti za se za hasnovitno prikljüžitev k Maribori, gdé naravno in gospodársko teži proti Medjimurji oziroma Varaždini in téj naj túdi pripáde!

Sledeča izvajanja se tičejo tedaj li samo zapadno-severnoga Prekmurja in Murskega polja od Razkrižja do Gornje Radgone.

Do zdaj se je za gospodársko in upravno enotnost Pomurja storilo prav malo. Toda storiti se more v najkrajšem časi nekaj, gdé življenje národov hidé naprej in „nema vremena“ za čakanje. Glávno, ka se more storiti iz gospodárskoga stálišča, je gori navedeno, namreč premostitev reke Mure.

Glede ureditve uprave se pisec téj rédov šče omejiti na polje svojega strokovnega delovanja, namreč na ureditev pravosodstva v Pomurju.

Peter Pavel iz Gornjih Slaveč razžali orožnika v službi. Vsled ovádbé more priti 30 km daleč k sodišči (biroviji) v M. Soboto, če pa pride do obtožbe, more to pot ponoviti in pridjati ešče najmenje 70 km. in korákati peški k razpravi v Maribor.

LISTEK.

Juri Kozjak, slovenski janičar.

— Povest iz petnajstega stoletja domače zgodovine. —

Spisal Josip Jurčič.

(Dalje.)

»Kako ti naj prisežem? vpraša cigan, in zapazil bi človek, do mu ni mnogo da take ali take prisege.

Peter mu narekuje prisego in cigan govori vse za njim: naj se mu jezik odvali, ako ne bode molčal, naj se nož obrne njemu v prsi itd.

»Poslušaj!« pravi Peter natihoma ciganu. »Moj brat Marko Kozjak, ki ti je sina do smrti pretepel, ima tudi sina, ki ga bolj ljubi, kakor si ti svojega rad imel.«

»Haha, in ti bi se ga rad iznebil!« se zagrohoče dolgin. »In babje srce imaš, ne upaš se ga spraviti. To ti storim, tembolj ako mi plačaš. Le pokaži mi kje spi, in jutri se ti ne bode več zbudil.«

»Ne!« šepeče Peter. »Tega nečem. Ti moraš tako delati, da se bode videlo, da sem jaz tebi nasproti in da nimam nič s teboj v tej reči.«

»Saj sem videl, da si zajče nature!« odgovori cigan. »Nase ne vzameš nič, na tuja ramena bi rad breme naložil. No, naj ti bo, jaz ga vzajem, dal boš več kot sto zlatov. Kaj pa vendar češ, kaj naj storim z dečkam, tvojim trnom v peti?«

»Z menihom hodi v vas pod lipo sest proti večeru. Ako prideš s svojimi tovariši«, groza malo prešine gospoda, ko se na to tovarišijo domisli, »lehko fanta pograbiš in odpelješ, ustavljal se ne bo nihče. Meniha mi živega pusti, da bode pričal. Otroka mi odpravi, kamor hočeš, ne rečem, da ga umori, ali daleč mi ga odpravi, daleč, da ga ne bo nikdar več nazaj. Plačal ti bom dvesto zlatov in mojemu bratu, svojemu sovražniku, boš storil huje, kakor bi ga umoril, ogrenil mu boš vse življenje.«

Prijezdita do grada. Vrtar, ki je v svoji stražnici še svetil, pričakovaje gospoda, spustil naglo viseči mostič, in Peter gre s ciganom v dvár. Vse je spalo, le dva hlapca čuvaja sta zaspáno hodila po ozidju in gledala v megleno dolino.

Peter stopi v svojo stanico, odšteje divjemu spremljevalcu odkupnino zase in za hlapca ter doda polovico krvavega plačila, polovico pa mu obljubi, kadar bode delo dovršeno.

Cigan odjezdi iz grada. Vrtar ga je sicer po strani gledal, rad bi ga bil nekaj ne prav prijazno vprašal, toda prišel je bil z gospodom, in tako je bil jezik zavezan skrbnemu možu.

Kmalu potem dospeta hlapca, še vsa v strahu; predramita vse tovariše s svojimi grozovitimi pripovedmi, da so jih hoteli črni ljudje obesiti, ljudje še groznejši od Turkov; da jih je le Bog rešil, sami ne vedo, kako in kaj. Nihče bi jima ne bi veroval, ko bi ne bila mogla kazati, kako so se jima vrvi na roki do krvi v kožo zajedle.

ŠESTO POGLAVJE.

Al prijezdi mož neznanski,
Časa dečku ni bežati,
Že ga ropar privezuje,
Žene ga naprodaj v robstvo.
A. Umek.

Storjena je bila pregreha črna kakor srce Petrovo. Prodal je bil sina svojega brala, iz lakomnosti — nedolžnega dečka. Tiščalo je morda nečloveškega strica pri srcu in vest ga je morda pekla, kakor peče vsakega grešnika, ali kesal se ni! Dobiček mu pride na misel, hudir mu šepeče na uho, da mu pride v last vse, kar bi imel sinovec podedovati: in v veselju si Peter mane roke.

(Dalje prih.)

Jurij Gregor od Sv. Jürja ob Ščavnici se je svodo s svojov ženov in jo malo prehūdo ošpoto. Zgodilo se njemi, da je bil pri sodišči v Gornji Radgoni po krivem obsojen, more klicati na pomoč okrožno sodišče v Mariboru. Rájši po nedolžnem sedi, kak bi raztrgal na 50 km. dolgi poti najmenje en pár črevlov, vrednih 1000 K.

Kako bi bilá pomurska brata Pavel in Gregor zadovoljna, če bi imela obá okrožno sodišče v Murski Soboti! Prvi bi si prišparó 70, drugi najmenje 35 km. dolgo pot, da od stroških in zamūdi časa ne govorimo!

Tevja vzgléda zadostno dokázeta potrebo okrožnega sodišča v M. Soboti. Temu bi bila podrejena sledeča okrajna sodišča: M. Sobota, G. Radgona, Ljutomer, event D. Lendava in ešče najmenje troje sodišče štere se morejo vsled prevelikih dosedanjih okrajev, postaviti v G. Lendavi, goriških Križevcih in Beltincih, s skupnim prebivalstvom do 120 jezero dūš.

Vse to bi se dálo nastaviti, z razmeroma málimi stroški in bi gotovo prek v ednoj noči spravilo Pomurce v enoto in skočalo separatistične in za Prekmurje pogúbne težnje autonomistov, po slovenski pozávljeno madžaronov, ki si želijo ešče zméraj v Szombathely in Budapešt, namesto v Maribor, Ljubljano in Beograd. Naša trdna vera je, da zamore Prekmurje živeti edino li v tesni zvézi s sosednov Štajerskov. Podati njim avtonomijo in oddržati Muro nadalje za kakšo politično granico, bi bila za Prekmurje usodepolna napáka in gospodárska smrt. Kak pa známo, si je prekmursko ljudstvo o tem na jasnem in nešče nika znati od kakše autonomije, ka zná, da prepūščeno samo sebé, ne bi najšlo v Beográdu niti Ljubljani potrebne pomoči, da bi moglo dostojno živeti in sicer bi moglo živeti neprimérno slabše nego pod bivšo vládo, štera je, kak vidimo na vseh poljih uprave, žé itak Prekmurce koliko mogoče zanemarjala.

Od autonomije slujajo samo ništerni meštri, oni svojemi rodi izneverjeni fiškálíši, notárijúši, čestniki, popevji in bautoši, šterim zdajšnja uprava gléda na prste, da ne morejo več nemoteno dojeti svoje krave, slovenskega ljudstva.

V Pomurji bo dosta boljše, nego je sedaj v Prekmurju in gotovo túdi dosti boljše, nego je bilo pred dobrim letom v pokrajini: „Muraszombat és vidéke“.

Shod Prekmurske Kmetijske Stranke.

V M. Soboti dnéva 24. se je obdržo nad dostim ljudí. Zdaj vendar nej bilo skoron nikše agitácie. Shod je odpro továřiš Škrabán iz Martjánec, ki je zvrno pozdráve od načelnika stranke Kočára in kralj. notára Kódera, šteriva sta bilá zadržana na shodu v Cankovi. Pozvao je nazouči bodoče, da mirno poslušajo govornike. G. Gabor iz Trnja je naprej dao, ka je kmet žé zadosta odprejte gláve, da nej trebej drugoga, ki bi za njega mislo. Vsi kmetje prekmurski morejo zdaj vkūp držati in si za poslance zvoliti svoje domáče ljudij, ki bodo na to delali, da se bodo kmeti podignili.

Továřiš Jónáš pozivlja zborovalce naj bodo pametni, mirni in naj li skrbe za organizáció, ka samo z njov bomo zamogli vse doségnoti, kaj nam je potrebno.

Továřiš Jónáš iz Márkišavec pozivlja na resno delo. Malenkostno štúkanje nas ne správi

nikam naprej, samo od resnoga dela je odvisno in samo od tega, kaj bomo. Právi, da se govori o »máli Ameriki«. Zdaj res cene grejo po ameríkanski kvišku in se bo to si zmirom godilo, či bomo poslušali samo tiste, ki nimajo drugoga naména, kak si samo svoje žepe napuniti in potem, da bi pa túdi trebela kaj pomagati, pa odi-dejo. Tú je samo pomoč potrebna, či se sami ne bomo pomagali, nede nič.

Živinozdravnik dr. Zavernik je gučo v pár bededah osvobojenja kmeta, štero je za njega prvokrat prišlo ob 48. leti, a vender ešče ne popolno. Do tega leta se sploh kmečkega človeka ni držalo za človeka, ampak za živino. Po 48. leti je bilo boljše. In drugo osvobojenje je prišlo z revolucijo leta 1918. To osvobojenje bo pa le takrat popolno, či se bo kmet zavedal svoje dolžnosti in de mislo s svojov glávov. Da ešče kmet ni danes zadosti naobražen, je kriv sistem, ki je dao kmeti le malo in slabih šol. Zato je ena zelo važnih točk programa Prekmurske kmetijske stranke (PKS) šolstvo. Ko bo kmečki človek, to je človek na deželi, kakor posestnik, tako kmečki delavec, hlapec in dekla, túdi tako dobro šolan, kakor je ljudstvo po mestah šolano, bo túdi v stanu sam svojo politiko voditi. Zato moremo to točko najbolj naglašati. Nasproti nasprotnikom ne smemo biti surovi, politika se ne dela s pretepom, ne smemo delati z lážjov, kakor to delajo nasprotniki in zlásti »Novine« Kmečke Zvéze. Poziva zborovalce, da si natanko poglédnejo program, da se ga ešče more zboljšati, ka bodo vsi kmetje organizirani v svoji P. K. S.

Podpredsednik Škrabán je na konci ešče obrazložo besedo kmet, pred katero se ne razumi samo onega, ki ima mnogo zemlje, ampak vsakoga, ki živé s svojim delom na kmetih, vsakega poljedelca, nasproti onim, ki so po mestaj in túdi obrtnika na kmetih. Bil je v Pešti in v Beográdu in je videl, da povsod opazujejo delo prekmurskega slovenskega národa in pričakujejo, da si bi kmečko ljudstvo zbrálo kmečke troje domáče poslance, ki bodo najboljše zastopali koristi málega človeka ob Muri. Delo za krūh to je delo za Prekmurje. Vodimo se sami, ne dajmo se voditi od pjebekov. Mi ne obečávljemo nič, pogovorimo se da bomo nekaj naredili. Naredili pa bomo li tedaj, či bomo vkūp držali in bomo dobro organizirani v svoji kmečki organizácii.

Prekmurcom!

Kleklove „Novine“ in njéni ravnitelji klerikálne Kmečke Zvéze kričijo in labotáčejo, ka je naša stranka, „Prekmurska Kmetijska Stranka“ brezvöre, liberálna, komunistovska in ešče drugo, ka morejo božnoga si zmisлити. Vse to je grda láž! Mi smo nej brezvórni, nej liberální, nej komunisti, ár med nami nega brezvórno. Mi mámo vadlúvánje bole nego Klekl in naši protivniki pri „Kmečkoj Zvézi“, a mi nemamo Bogá pri vsaki prilíki na jeziki, bojdimó na cestí, v krčmi. Mi mámo Bogá v srci i živémo po vóri. A mi gučimo, ka se Bog ne snej spomijnati v politiki i v krčmi, túdi dúhovniki ga ne smejo. Dúhovnik, šteri se v politiko mejša, je nej dober, on dela svájo med farami i nepoštúje Bogá. Zató dúhovnik ne spáda v politiko, ampak v cérkev i v šolo.

Program naš je „Moli i delaj“, nej samo moliti i nej samo delati, oboje moremo činiti. V cérkvi spunjavámo svoje dužnosti, pa pri deli nam to túdi trebej. Zató smo nastavili našo stranko, ka mo z delom pomagali našem Prekmurji. Mi neščemo biti kotrige ni edne druge stranke v Sloveniji, štera bi ščéla li „pávre loviti“,

kak je ščéla „Kmečka Zvéza“, mi ščémo sami ravnati s Prekmurjom, ár mi najbole poznámo i čútimo njéne potrebščine. Zató známo, ka vsakši pameten Prekmurec ide z nami.

Murska Sobota, dnéva 27. oktobra 1920.

Začasni tanáč
„PREKMURSKE KMETIJSKE
STRANKE“.

NOVICE.

Nájstarejši šolárji so naši — riftarji. Da so imeli v Soboti in Križavci kurzuš, dáli so njim svedočanstvo i réd, kelko znájo in kelko so se návčili. Tak májo naše riftarje za norce. Riftarje volimo in plačújemo mi veščarje, pa nej vláda. Nam je potrebno dobrih tájnikov, té lahko vzemete v kurzuš in jih klasificirate, župáne pa odeberémo mi, vládi pa nikša briga nej s toga.

Držávni inžener je prišo v M. Soboti. Svojo kancelajo má pri birovi. Želejmo, ka nam na znánje dá svoje bivanje med nami in tanáč, kakši so njegovi posli?

Auto na železnici Sobota—Hodoš je prišo v Soboti, samo ka se je že pokváro, trbej ga popraviti, či ščéjo voziti po železnici.

Železnica Sobota—Hodoš je začnola v soboto zopet voziti, kelko cajta, se ne zná.

Püconci. Preminočo nedelo je ščóo pri nas gučati dolnjelendavski Sever, ali smo ga nejšteli poslušati. Dávo nam je cigarete, šterih je móo dosta sebov. S tem je v istini ništerne pojbiče podmito, ka so ga poslušali. A mi ščémo znati, kak je to, ka Sever telko tobáka nosi s sebov, a v Soboti ga je nej mogoče dobiti. To je nej korupcija? Severji právimo ka nema pri nas mesta.

Istina pa g. Škafar v Beltincih. V zádni »Novinaj« piše g. Škafar iz Beltinc, ka on v právdi ne pláča nikši stroškov in ka je v sodbi napisano, do so ga ovaditelji na civ. komisáriját lažnjivo dolžili, to je ovado. Velika láž je, kar piše Škafar. V sodbi je napisano, da more Škafar vse stroške sam pláčati, štere do šle v jezerke. V eni prihodnji numeri naših novin mo pisali, kelko de mogo Škafar pláčati. V sodbi pa je nadale pisano, ka so oni, šteri so se pritožili na komisáriját, dokázali svoje trditve. S tem je Škafar obsojen. V svoji izjavi pa pokáže, ka ne vej čteti in zató že nemre biti gerent. To pa známo zagvišno, da on nede zé dúgo cajta gerent.

Nesrečna smrt. Oktobra 21-ga t. l. Kerčmár Ernó in Ružič Lajoš iz Petrovec sta najšla mrtvoga 83 letnoga starca Sebök Perenca iz Domanjšavec na železniški progí v. g. Petrovcih. Kouli 10-te vöre tistoga dnéva je šou železniški čuvaj v Stanjovce po progí, šteri je vido starca Šebóka, ki je sedo na železniški progí, Čuvaj ga pito »oča kaj tam delate?« »Nika ne dobroga« je odgovoro, na štero je čuvaj odišo dále. Starec je od velke starosti v slednaj slabosti mrou.

Gyülejš v Cankovi. V Preminočo nedelo je bio v Cankovi obdržani volilni gyülejš Prekmurke Kmetijske Stranke. Ljudstva je bilo dosta vkūper zbráno iz vseh okoliških občin. Gučala sta nam Skakovci župan Kočár i notár Koder iz Murske Sobote, o tem, kak nam je bilo do zdaj v istini žmetno živeti, dokéč je komandírala v Prekmurju. »Kmečka Zvéza« svojimi plebánoši Kleklom i bautošje. Bolé nam de šlo, da ednok se vsi Prekmurci organiziramo v Prekmurski Kmečki párt, štera je samostojna in šče se brigati za istinske prilíke v Prekmurji. Doségnola je že slobodno máro, dosta več de ešče doségnola, da ednok se vsi Prekmurci organiziramo v toj párti. Trebej nam je poslati v

parlament istinske prekmurske kmete, ne pa bautoše i plébánoše.

Na pošti v Püincih je velki neréd. Či prideš na pošto, je zaprta, če vržeš pismo v nabiralnik, leži notri pár dni. Naše novine ležijo na Püincih po več dni. Gospoda, o nerédnostih na prekmurskih poštah se dosti čuje, či prošnje ne pomagajo, bomo rabili druga sredstva.

„Kmečka Zvéza“ kendirala bogátca i bautoša Pintariča v Beltincih, ki je mšo hotelo v Boszniji in si nagrabo milijone, na kmečke stvári se pa razume kakor krava na bobén. Ešče je nej dugo cajta, ka je šinfo klerikálce, farje i Kmečko Zvézo, na to mámo svedoke. Dnes pa ga klerikálna Kmečka Zvéza kandidira za követa, ár má peneze, pa je pláčao. Prekmurci, ali se pištite noriti od Pintariča i klerikálcov iz Slovenije?

Dühovnik — politik. Dühovnik, šteri se v politiko mejša, je nej dober, on dela svájo med farami i nepoštúje Bogá. To je napriliko Klekl, šteri je povrgo cerkev in je odišo politizirat, spáko delat, či bi on tak trno Bogi vörvo, bi osto v svojoj fari, pa bi božo slúžbo spunjávo, ali on navöke samo labotáče od vöre. Prednjim je vsaki brezi vöre, šteri njemi ne liže poplate. Klekla nej potrebno notri pokazati prekmurčarom, ár njega vsaki dobro pozna od lagvoga iména. Ešče je nej pozábleno, da je pri Sv. Sebeščáni bio plébánoš, tistoga cajta je navöke šinfo evangeličance, tak z rečjov, kak spismom, a zdaj, da bi evangeliški votumje njemi túdi dobro spadnoli, se miti evangeličancóm, kak máli ščenec. Samo ka je žé prekesno. V slednjoj, štev. 31. oktobra pálik samo z našimi novinami má nájveč dela. Da bi té zmejšani čuháš znao, kak se ž njega i ž njegvi zablodnjeni birk smijéjo prekmurčarje, bi zagvüšno nej škrbeto tákše laži, či ránč nás drži za nájvékše lážnike. Mi se záto nemo čemerili, ka štéč do firkálivali v té neformne „Novine“ Kleklovi norci, ár naše pošteno lüdstvo pozna nás i njéh ino je njuvo delo, koga obsodijo. Kleklni pa želejmo dobro zdrávje i dugi žitek, ka telko skrbi má za nás!

Držávna posredovalnica za delo Podružnica za Mursko Soboto in Prekmurje v Murski Soboti, brez pláčno posreduje (správlja) delo in slúžbe vsake vrste pod nájugodvejšimi pogajami na vse kráje naše držáve. Uraduje se vsak delavnik, prigláša se lejko pismeno in ustmeno. Na vsako pismeno pitanje posredovalnica rada odgovórja. Obračajte se v vsakoj najmenšoj potrebi nanjo!

POLITIČEN PREGLÉD.

JUGOSLÁVIJA. V pétek 28. t. m. je preminulo dve leti, kak je razpádlá Avstro-ogrsko držáva in se je porodila Jugoslávija. Velki dén je to bio, prvi dén naše slobode. Sloboda pa more biti istinska, práva, za to nam vsem trebej delati.

ANGLEŠKA. Knapi štrájkajo za više pláče. Okoli 3 miljone ljüdi jeste brez dela. Pogájajo se z vládov.

GRŠKA. Krao Grške je mrou. Opica ga je ugriznola, od šteroga se njemi rezčemerilo i je v tom mogo mrejtí. Volili do novoga kralá ali pa postáne Grška republika.

RUSRA—POLJSKA vojna je skončana. Mir je ratificiran.

OGRSKA. Ogrski követi ščéjo zopet priti na obisk v Beográd, ka bi stopili v pajdástvo z našov držávov. — Ogri morejo mirovni kontraktuš ratificirati (potrditi) do 18. novembra.

GOSPODARSTVO.

Kmetijsko nadaljevalni tečaj v Murski Soboti. Poverjeništvu za kmetijstvo priredi to zimo na državi ljudski šoli v Murski Soboti kmetijsko nadaljevalni tečaj. Pouk traja 5 mesecev od 1. novembra do konca marca po 6 ur na teđen. Podučevalo se bo dvakrat na teđen, vsakikrat po 3 ure in sicer od 13—16 ure; prirejali se bodo po potrebi tudi podučni izleti. Namen tega tečaja je, na podlagi v ljudski šoli pridobljenega znanja podajati in poglobiti stanovsko izobrazbo in pospeševati нравstveno vzgojo. Pouk se omenuje na kmetijsko rodoznanstvo, na kmetijsko računstvo in merstvo, kmetijsko spisje, kmetijsko gospodarstvo in zadružništvo, državljanstvo in zakonodajstvo. Oziralo se bo strogo na praktične življenske potrebe Prekmurja. Prošnje za sprejem učencev naj se čimprej vlagajo na civ. komisarijat v Murski Soboti; zglašuje se pa lahko tudi osebno. Tečaj je namenjen v prvi vrsti ljudski šoli odraslim mladenci, lahko se ga pa tudi udeležujejo drugi kmetovalci. Kdor se vpiše, mora tečaj do konca obiskovati. Vpisnine se ne pobira; pouk je popolnoma brezplačen. Vsak udeleženeč skrbi sam za Stanovanje. Ob sklepu tečaja dobi vsak učenec spričevalo o vedenju in napredku. Gg. duhovniki in učitelji se naprošajo, da opozarjajo in pozivljajo nadarjene dečke in druge za napredkom streméče gospodarje, da se v čim največji meri udeležijo tega za njih prekorisnega tečaja. Murska Sobota, dne 18. oktobra 1920. Civilni komisar za Prekmurje: Lipovšek s. r.

Koruza za krmlenje perotnine na transportu jo dovoljena. To je koruza, ki je za krmlenje perotnine, ki se vozi živa iz držáve. Za to koruzo ne treba pláčati carine in ne zdrave valute zasigurati. Pol se računa za v sosedne držáve; torej Italijo, Avstrijo, Madžarsko, Romunijo, Bolgárijo in Grčijo 7 dni, za druge držáve 15 dni.

Švicarski zvezni svet izdal je sledeči komuniké: »Zvezni svet pooblašča federalno veterinarsko načelništvo, da izdaja posamezna dovoljenja za uvoz svežega mesa. Zainteresovani se pozivljajo, da vpošljejo prošnje federalnemu veterinarskemu načelništvu v Bernu v katerih naj se popolnoma natančno označi množina, železniška carinarnica za uvoz v Švico in kraj namembe«.

Molislav D. Orliški:

Vojne reminiscence.

Levikanski jurišarji. — I „vincitori“ di Carzano.

Poletje 1917 potekalo nam je v južnem Tirolu mirno, nepomembne praské na fronti nas niso motile. Stali smo sicer pred združeno avstrijsko-nemško ofenzivo proti Italiji, a da tega nismo vedeli; le slutili smo vsled raznih priprav, da se nekaj «kuha»...

Pripadal sem jurišnemu bataljonu, ki je bil stacioniran takrat v Levicu, mestecu romantične Suganske doline. Hotel »caliari« je nudil častnikom, evakuirane hiše mesta moštvu potrebne ubikacije.

Kot jurišna formacija bili smo deležni v vsem i povsod posebnih ugodnosti. Provijantura je vršila svoje posle brezhibno, čeravno v zaledju, pripadali smo »prehranjevalni skupini A« in dobivali tako vse, sčemer so razpolagala skladišča etape vedno boljše založena, nego ona tik za fronto, je znano. Pa tudi drugače je bilo vse povoljno. Preskrbelo se naš je vedno z novo obleko in obuvanjem dobrega blaga. Tako je prišlo, da so nas siromaki capini iz fronte silno zavidali, apostrofirajoč nas z priimki kot »tahinirarji«, »paraderji« itd. Da pa so bile te in druge dobrote in ugodnosti popolnejše, naše armadno poveljstvo, kateremu smo bili neposredno podrejeni, ni štedilo z

dopusti in absentacijami; skoraj vsako nedeljo in praznik porazgubil se je tako velik del častnikov in moštva po obljudenih krajih Suganske in Adižke doline in še dalje, iskajoč zabave in razvedrila. To je bilo takrat prijetno, udobno, da brezskrbno životarenje in nedvomno spada tisti čas za vsakogar izmed tovarišev med najlepše cele vojne.

Februarja istega leta komaj formirani bataljon dolgo ni prišel kot cela bojna enota v akcijo na fronti. Razen vežbe, poskusov in preizkusov raznih najnovejših bojnih sredstev, omejeval se je na akcije posameznih tuintam v fronti odposlanih jurišnih patrolj, ki so se vračale ponajveč brez znatnejših izgub. Čas je tekel naprej, mi smo se živeli v razmere in že se nam je zdelo, da dočakamo tu konec vojne. Pri tem smo postali prešerni in prevzetni, čemur je morala slediti kazen.

In ta je prišla le prehitro. Prišla v obliki »ognjenega krsta« za celi bataljon, pri čemur smo se po dolgem prijetnem presledku zopet dodobra zavedli, da smo tudi mi ustrezajoča »piča za to-pove«. To pa je bilo tako-le:

Neko jutro ob treh me prebudita silni vpisk in hrušč. Nekaj neobičnega za nas, navajene miru: Beganje, premetavanje, rožljanje z orožjem, vmes razna povelja itd. skratka za me in še marsikogar nerazumljiv, zagoneten pojav. Poslušal sem neodločen, kaj napraviti. Naenkrat zaslišim rezek glas bataljonskega poveljnika, stotnika P.: »Alarm, alarm, celi bataljon odmaršira takoj — zbirališče pri kolodvoru, Italijani prodrli našo fronto pri carzanu, ogrožajo že Borgo, takoj naprej itd., itd.«

Kaj je bilo na stvari? Italijanska vojska je izvršila napad v frontnem razsežju V/bh. polka štev. 1. Ta akcija, omogočena po poveljniku omenjenega bataljona, nadporočniku dr. P., je imela za celo avstrijsko-ogrsko fronto v Tirolu res izredno kočljiv značaj: Ako bi bila — kot najbrže zamišljeno in zaželjeno — izvedena v celém obsegu, bi bilo imelo to nedogledne posledice.

Ampak bojna sreča Italijanom ni bila naklonjena. Da si izvedenje akcije ni moglo imeti nobenih težkoč za Italijane — imeli so namreč po poznejši izpovedi ujetnikov dve celi diviziji rezerve pripravljeni, medtem ko niso imeli Avstrijci razen jurišnega bataljona sploh nobene rezerve v celém armadnem pasu, a na ogroženi fronti zvečine črnovojnike — vendar so doživeli pri vsem njihovem »junaštvu« mesto prostega pohoda po prodoru fronte skozi Val Sugano v Trento — sramoten poraz.

Alarmirani jurišni bataljon je bil po desetih minutah transportiran — deloma z železnico, deloma z avtomobili — proti ogroženi fronti. Ob njegovem prihodu je bila proti akcija s strani Avstrijcev že v toku, kajti Italijani se vzlic doseženega začetnega uspeha in velike številične premoči niso upali naprej. Medtem so avstro-ogrsko vojaška poveljstva, zavedajoč se v polni meri velike nevarnosti, z bobnala skupaj, vse kar je prišlo pod roke. Pripadniki delavskih kompanij, maroderji, ordonance, telefonisti, da celo par ruskih ujetnikov je dobilo puške in hajdi na fronto. S sledečim sodelovanjem vseh se nasprotnika ni samo pognalo v beg in vrglo v stare postojanke, nego odvezlo se mu je i kakih 600 ujetnikov — »katzelmacherjev.«

Da si sem takrat kot avstrofob na tihem obžaloval italijanski neuspeh, privoščil bi danes tem »junakom« da so dobili povsod take bunke kot tamkaj.

«J vincitori« si conoscono.....

Listnica uredništva.

I. Rákoci učitelj Gomilca. Za pšenico 500, za žito 400 in za oves 300 krón so pláčali pri civ. komisári v M. Soboti, tisti, ki so dobili.

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani, podružnica v MURSKI SOBOTI.

Brzojavni naslov:
JOGOSLOVANSKI KREDIT.

TELEFONSKA ŠTEVILKA 16.
Število poštno-ček. urada štev. 11323.

Sprejma

VLOGE NA KNJIŽICE in TEKOČI RAČUN
In jih obrestuje po $4\frac{0}{10}$ čistih brez
odbitka rentnega davka.

Posojila na osebni kredit, na hipoteke,
trgovske in druge vsakovrstne kredite.
Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih-
papierjev in valut po dnevnem kurzu.

BRATA v M. SOBOTI
BRUMEN (blizu kat. cirkve)
trgovina z mešanim blagom.

PRIPOROČATA SVOJO
VELIKO ZALOGO MA-
NUFAKTURNE IN DRU-
GE RAZLIČNE ROBE.

Trgovci dobijo popust!

RAZGLAŠUJTE v „PREKM. GLASNIKI“!

Ivan Cmrečnjak

jermenar in tapetnik
v Ljutomeru (Glavni trg)
izdeluje razne konjske opreme,
jermene za stroje, gamaše,
žimnice (matrace), tapecira
razno pohištvo, vozove itd.
po najnižji ceni. Priporoča se
za vsa, v to stroko spada-
joča dela.

Štampilje

KATALOG FRANKO
ANTON ČERNE
graver
LJUBLJANA, Dvorni trg 1.

KUPUJEM

lenovo semen, svinsko mást,
ter mёд in vosek, in sploh
vse deželne pridelke po naj-
višjoj dnevni ceni vsaki
den. Na lagri mam vse fele
špecerijsko blágo: melo. sol,
cuker, kávo, petrol, žájfo itd.
ter železnino, cveke, sekire,
lopate, rasoja, podkovi itd.

FRANC ČEH

trgovina z mešanim blagom
= v MURSKI SOBOTI =
(prek od židovske cerkve).

Trgovci in drugi, šteri ščejo
drodávati naše novine, naj nam to naznanijo.
Zaslúžijo 20%.

Heklič Števan

trgovina z železnim blágom
v MURSKI SOBOTI, Lendavska vilica.

PRIPOROČA Z NOVIČ DOBLENTO
ŽELEZJE, ŠPARHERDE, OBROČE,
RORE (csöveket), ŠTRIGLE, CVEKE,
POSODO, ŠKÉRI (szerszámok) itd.

KLAVIR

in moška
zláta vóra
z loncom
pa več féle drúgoga
se prodá

pod 245. hiš. šte. v.
pri SAÁRY JOŽEFI.

MARIBORSKA ESKOMPTNA BANKA

Podružnica Murska Sobota.

Centrala v Mariboru.
Ekspozitura v Rogaški Slatini.

Podružnica v Velikovcu.

Sprejema vloge na knjižice ter jih obrestuje po $3\frac{1}{2}\frac{0}{10}$. Vloge na tekoči
račun obrestuje najugodneje. Daje posojila na menice, vrednostne papirje i. t. d. Kupuje valute in devize po
najvišjem dnevnem kurzu ter izvršuje vse, v bančno stroko spadajoče transakcije pod najugodnejšimi pogoji.